

הלכות הדרף היומי

מסכת מועד קטן

תוכן

- א. רגל עולה לו למנין שלשים כיצד קברו בתחילת הרגל מונה שבעה אחר הרגל ומלאכתו נעשית על ידי אחרים ועבדיו ושפחותיו עושין בצנעא בתוך ביתו ואין רבים מתעסקין בו שכבר נתעסקו בו ברגל ורגל עולה לו 1
- ב. כפיית המטה ... ואפילו שעה אחת 3
- ג. שמועה קרובה נוהגת שבעה ושלשים שמועה רחוקה אינה נוהגת אלא יום אחד ... קרובה בתוך שלשים רחוקה לאחר שלשים 4
- שמועה קרובה 4
- שמועה רחוקה 5
- ד. חלוץ לי מנעלי והולך אחרי כלי לבית המרחץ ... מקצת היום ככולו 9
- ה. שמע שמועה קרובה ברגל ולמוצאי הרגל נעשית רחוקה ... בשבת ולמוצאי שבת נעשית רחוקה אינו נוהג אלא יום אחד 9
- ו. מי שאין לו חלוק לקרוע ונודמן לו בתוך שבעה קורע לאחר שבעה אינו קורע ... בחמשה מתי מצוה אבל על אביו ועל אמו קורע והולך 10
- ז. כל האמור בפרשת כהנים שכהן מיטמא להן אבל מתאבל עליהן ואלו הן ... ואחותו נשואה בין מאביו בין מאמו 11
- ח. כל שמתאבל עליו מתאבל עמו ... באפה נהוג אבילותא בלא אפה לא תינהוג אבילותא 12
- ט. אינו רשאי לכופף את אשתו להיות כוחלת ולהיות פוקסת אלא כופה מטתו ונוהג עמה אבילות 13
- י. לא אמרו לכבוד אשתו אלא חמיו וחמותו בלבד 14

דף כ. ב.

א. רגל עולה לו למנין שלשים כיצד קברו בתחילת הרגל מונה שבעה אחר הרגל ומלאכתו נעשית על ידי אחרים ועבדיו ושפחותיו עושין בצנעא בתוך ביתו ואין רבים מתעסקין בו שכבר נתעסקו בו ברגל ורגל עולה לו

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת מועד קטן

הקובר את מתו ביו"ט או בחוה"מ לא חל עליו דיני אבלות שבעה, אולם אבילות שבצינעא חל¹, ולאחר היו"ט מתחיל למנות ז' ימי אבלות². אבל נוהג דיני אבלות שלשים, ולפיכך מונים השלשים מיום הקבורה.

במקומות שנוהגים לעשות שני ימים יו"ט, מונים השבעה מיו"ט שני האחרון³, אע"פ שאינו נוהג בו אבילות⁴, כיון דדיני יו"ט הנהוגים בו הוא מדרבנן עולה לו מן המנין ומונה לאחריו ששה ימים בלבד.

מלאכה המותרת לעשות במועד בדבר האבד מותר גם להאבל לעשות⁵.

במקום שהדרך שכולם פותחים חנויות בחוה"מ יש מתירים גם להאבל לפתוח⁶, ואם יש אנשים שאין פותחין אסור להאבל לפתוח. וכן מי שמושכר לעשות מלאכה בפרהסיא, כגון נהג רכב ציבורי וכדומה, יש מתירים לעשות מלאכתו⁷.

מלאכה שאינו דבר האבד⁸, מותר לאחרים לעשות בשבילו בבתיהם, ומשרתיו עושים בצינעא בתוך ביתו⁹.

¹ שו"ע יו"ד שצט"ב

² שו"ע או"ח תקמ"א והטעם דאית מ"ע דשמחת הרגל, שהוא עשה דרבים ודחי אבילות דהוא רק מצוה דיחיד, מ"ב שם סק"א

³ אבל ביו"ט שני הראשון אינו עולה לו דלא גרע מחוה"מ דאינו עולה לו מן המנין, מ"ב ש"ם סק"ו

⁴ אם מין בתוך הרגל לכ"ע אינו נוהג אבילות, אבל אם מת ביו"ט שני האחרון דעת המחבר שם בסעיף ג' דאם הי' יום מיתה וקבורה נוהג בו אבילות הואיל דיום מיתה וקבורה הוא מן התורה ויו"ט שני הוא מדרבנן, ידחה עשה של דבריהם מפני עשה של תורה, והרמ"א שם חולק דס"ל דאפילו אבלות יום ראשון הוא רק מדרבנן, ולכך שמחת הרגל עדיפא דהוא מצוה של רבים, ולכן אינו נוהג אבילות, והמחבר ביו"ד סי' שצ"ט סעיף י"ג כתב והעולם נוהגין שלא להתאבל ביו"ט שני של גלויות על שום מה, אפילו הוא יום מיתה וקבורה.

⁵ רמ"א בס"י שצ"ט ס"ב, והטעם בדבר האבד מותר גם להאבל לעשותו, כתב בחידושי רע"א שם דברגל דגם על האחרים יש איסור מחמת רגל אין הפרש בין ע"י עצמו או ע"י אחרים, אבל בשאר אבל דאין איסור על אחרים אין מקילין ע"י עצמו.

⁶ שד"ח אבילות סי' ל"ה עיי"ש, והטעם דהוי אבלות בפרהסיא.

⁷ שד"ח שם הביא בשם הרב בארות המים שהתיר למי שמושכר לדריכת ענבים, משום דהוי אבילות בפרהסיא, והביאו גם בכף החיים סי' תקמ"ב ס"ק ט"ו, והביא בשם עקרי הד"ט סי' כ"ו אות ה' שכתב שכן עשה מעשה להתיר, ומשמע דאפילו אינו עני משום דהוי דבר שבפרהסיא עיי"ש.

⁸ אע"פ שגם בכל אבל ג"ג מלאכתו נעשית ע"י אחרים בבתיהם, כדאיתא ביו"ד סי' ש"פ סי"ח, אכן התם דוקא בקבלנות ובאופן שקבלו המלאכה קודם שנעשה אבל, והכא מותר אפילו בימי אבלות.

⁹ רמ"א שם, ובחידושי רע"א שם כתב דקאי על אחר שכלו הז' ימים מיום הקבורה עיי"ש

הלכות הדרף היומי

מסכת מועד קטן

לאחר הרגל כשעברו שבעה ימים למיתת המת, אע"פ שעדיין לא נגמר האבלות, מותר לעשות מלאכתו ע"י אחרים בבתיהם אפילו אינו דבר האבד, ומשרתי עושים לו בעינעא בתוך ביתו¹⁰.

מנחמים את האבלים ברגל, לפיכך אין עריך לנחמו אחר הרגל מנין הימים שנחמהו ברגל, אבל מבקרים אותו כל ימי אבלו¹¹.

וכן אין לנחם אבל בע"ש אחר הרגל קודם ברכו בביהכ"נ כנהוג, אם כבר עברו ז' ימים למיתת המת¹².

כשחל ערב שבת ביו"ט האחרון אף שלא עברו עדיין ז' ימים למיתת המת אין לנחמו בביהכ"נ דהוי פרהסיא¹³.

ב. כפיית המטה ... ואפילו שעה אחת

כבר התבאר לעיל דף יט: שרגל מפסיק ומבטל אבלות שבעה¹⁴ ושלישים.

לפיכך מי שמת לו מת קודם הרגל באופן שחל עליו דיני אבלות¹⁵, ונהג בו אבלות אפילו זמן מה, הרגל מבטל ממנו דיני אבלות שבעה.

¹⁰ שו"ע יו"ד סי' שצ"ט ס"א, או"ח סי' תקמ"ח ס"ו, והטעם דכיון דכבר נתבטל בשבעת ימי הרגל ממלאכה. אע"פ שלא נתבטל מחמת האבלות אלא מחמת הרגל, סוף סוף נהג בדין אבלות בענין מלאכה, הלכך אין להחמיר בו כמו בשאר אבלות ומלאכתו נעשית ע"י אחרים, שם

¹¹ שו"ע שם ב

¹² מ"ב שם ס"ק כ"ה, ועיין בפמ"ג שם מ"ז סק"ה דנסתפק בשמע שמועה קרובה, אם קורין צאו נגד האבל, דכבר יש ז' למיתת המת, א"ד כל שלא ידע ליכא ניהם, ודוקא כשידע כבר ניהם עצמו שעברו ז' ימים, משא"כ כה"ג.

¹³ פני ברוך כח יט מהפמ"ג בשם א"ר

¹⁴ שו"ע ונו"ב יו"ד שצ"ט א, או"ח תקמ"ח ז. ובשו"ת הת"ס יו"ד סי' שמ"ח כתב הטעם שהרגל מבטל מהנשמה דין שמים, ומבאר לפ"ו הטעם מדוע בחרתו אע"פ דהוי רגל אצלו אינו מבטל.

¹⁵ עיין במ"ב סי' תקמ"ח ס"ק כ"ו שכתב ועיין פמ"ג דלאו דוקא אם נהג בחליצת מנעל, ה"ה אם נהג בכפיית המטה, או אחד משאר דברים השייכים לשבעה במלה ממנו ע"ז גדרת שבעה. ועיין בחכ"א כלל קס"ט סעיף ג' שכתב ולפ"ז צ"ע אם מת לו מת בע"פ אחר הצות, כיון שאינו חולץ מנעליו ואינו נוהג שום דבר אבלות, אם הרגל מבטל ממנו גזירת ז', אע"ג די"ל דאינו דומה למת בחוה"מ, דהתם אינו אסור רק בדברים שבצינעא, אבל מותר לגלה ע"י נכרי, משא"כ עכשיו משום אבך אסור אפי' ע"י נכרי, והגם דבחה"מ ג"ב אינו מגלה, הוא מחמת יו"ט ולא משום אבל, וא"כ הוי אבלות עכ"פ לענין גילוח בע"פ ויכול הרגל לבטל ממנו גזירת ז', אך ה"ז בסי' שצ"ט סק"ב כתב דמה שנוהג אבלות בשב ואת לא השיב אבלות, ומ"מ נ"ל דדומה לשמע שמועה קרובה בשבת ערב הרגל, דאע"פ הרגל מבטל גזירות ז' מחמת שנוהג דברים שבצינעא כמבואר בסי' שצ"ט ס"א, ובסי' ת"ב ס"י א"כ הכא נמי מבטל גזירת ז'. וראה שם בקונטרס

מצבת משה סעיף ט'. וראה בריטב"א מו"ק (דף כ) שכתב דכיון שקיים א' מדרכי אבלות אפי' כפיית המטה שהוא חוץ לגופו, ואע"פ שהויד בשאר מ"מ הרגל מפסיקו עיי"ש. ועיין בד"ק יו"ד סי' שצ"ט דאף בלא חלץ מנעליו רק אם קרע לאחר קבורה הו"ל כחלץ מנעליו והרגל מבטל ממנו האבלות. ועיין בשד"ח אבלות אות י"ח שכתב שאם בכה וצעק על מתו כיון שנתחמם בעת ההיא, אע"פ שלא קרע, הרגל מבטל ממנו גזירת ז',

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת מועד קטן

ודוקא אם נהג אבלות באותה שעה, אפילו נהג אבלות של דברים שבצינעא בלבד, אבל אם שגג או הזיד ולא נהג אבלות, או שהי' קרוב לחשכה ולא הי' יכול לנהוג, אינן הרגל מבטל האבלות, וכ"ש אם לא ידע במיתת המת קודם הרגל שאינן הרגל מבטלו, אלא נהג ברגל דברים שבצינעא, ומונה שבעה אחר הרגל¹⁶.

אם לא נהג אבלות מחמת אונס כגון חולה או יולדת שא"א להם להתאבל מחמת חולשה, כיון שידעו ממיתת המת בטל מהם אבלות שבעה¹⁷.

ג. שמועה קרובה נוהגת שבעה ושלשים שמועה רחוקה אינה

נוהגת אלא יום אחד ... קרובה בתוך שלשים רחוקה

לאחר שלשים

שמועה קרובה

מי שבאה לו שמועה שמת לו קרוב שחייב להתאבל עליו, אם בתוך שלשים יום למיתה או לקבורה (יבואר להלן) הגיעה השמועה, ואפילו ביום השלשים עצמו¹⁸, הרי זה שמועה קרובה וחייב לנהוג שבעה ימי אבלות מיום שהגיע השמועה, וכן מונה שלשים מיום השמועה. כללו של דבר יום שמועתו הקרובה דינו כיום הקבורה.

ביום השמועה חייב לקרוע¹⁹, וחייב בסעודת הבראה²⁰, ואסור להניח תפילין²¹.

כמ"ש מוהר"א הכהן ארייזא, והסכים עמו הרב פני מבין ח"ב דף מ"ד ע"ב וכו' מרן החב"י בס' חיים ביד סי' קי"ט ע"ש

¹⁶ שו"ע שם

¹⁷ מ"ב סי' תקמ"ח ס"ק נ"ג

¹⁸ שו"ע ונו"כ יו"ד תב א. וברי"ף פרק אלו מגלחין הביא ב' דעות בזה, והכריע דאפילו ביום ל' עצמו הוי כשמועה קרובה, וכן פסקו הרמב"ם והרמב"ן והטור, והמעם דלא אמרינן בזה מקצת היום ככולו, כתב בפרישה שם סק"א וז"ל "דאע"ג דקיי"ל דמקצת יום ככולו התם כשהתחיל כבר באבלות, לאפוקי זה דלא התחיל עדיין, וכיון דהתחלתו הוא בתוך ל' צריך ליתב עליו ז' עכ"ל.

¹⁹ שו"ע שם. הגם שמי שלא קרע בתוך ז' אינו קורע אח"כ, זהו משום שאח"ז פנ החמום הראשון, משא"כ כשלא ידע עד עכשיו יום השמועה הוא יום החמום, גשר החיים פכ"ד א — ח

²⁰ רא"ש מובא בבאה"ט שם ג

²¹ ט"ז שם א ונקוה"כ. אבל דיני אנינות לא שייך ביום השמועה שהרי כבר נקבר.

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת מועד קטן

כשהקבורה לא היתה ביום המיתה, וי"א²² דחשבינן השלשים יום לענין שמועה קרובה מיום המיתה, וי"א²³ דחשבינן מיום הקבורה, ויש שכתבו דמ"מ אמרינן ביום השלשים מיום הקבורה מקצת היום ככולו אם כבר עברו שלשים יום שלמים מיום המיתה, ולכן אם שמע ביום השלשים לקבורה הרי זה שמועה רחוקה²⁴. ונהגו להקל כשיטה ראשונה²⁵.

שמועה רחוקה

שמע אחר שלשים שמת לו מת, ואפילו בליל ל"א²⁶, דינו כשמועה רחוקה ואינו נוהג אבלות אלא שעה אחת²⁷. כמו שיבואר להלן עמוד ב'.

אם באה לו השמועה בשעה שעוסק בתורה או במלאכה או שהיה רוחץ וסך, מפסיק שעה אחת משום אבלות ודיו, אבל אם היה לבוש תפולין אינו צריך לחלצן²⁸, ומ"מ אינו יוצא ידי אבלות בהפסק זה, אלא צריך לעשות מעשה שניכר שעושה משום אבלות כגון חליצת מנעל או כפיית המטה ועטיפה. ומיהו באחד מאלו סגי.

אם לא נהג אבלות בשעה ששמע צריך להשלם אח"כ²⁹.

²² בש"ך סק"ה כתב וכתבו הב"ח והדרישה כס"י שצ"ט בשם המהרש"ל, דלפ"ז היכא שמת ביום א' ונקבר ביום ב', אע"פ שהקרובים שהיו אצל הקבורה מונים מיום הקבורה כי אז היתה סתימת הגולל, מ"מ אותן שלא היו אצל הקבורה, ולא נודע להן שמת עד שהגיע יום ל' מיום הקבורה א"צ לנהוג אבלות, כיון דיום שמועה דידהו הוא יום ל"א מיום המיתה, וה"ל שמועה רחוקה דלגבי דין שמועה יום המיתה הוא עיקר וכ"כ במ"ז ו ובחכ"א קעא ו ובא"ר אותה תקמת מובא בפמ"ג שם מ"ז ה, וכתב במ"ש אות ש— לה שכ"ה בשו"ת תפארת צבי חיו"ד סוס"י נ"ז וכ"כ בשבו"י ח"ב סוס"י ק' מונין מיום המיתה.

²³ הש"ך בנקודות הכסף על דברי הש"ך הנ"ל ובאבן העזר שם ובדגול מרבבה שם הביא שמצא כן בתשו' מהר"י וי"ל סי' ט"ז שפוסק ג"כ בפשיטות, וכן פסק בשו"ת פנ"י והביאו בעקרי הד"ט יו"ד סי' ל"ז אות מ"ג דמיום קבורה מנינן ובד"ת שם, ובן פסק בתפארת ישראל פ"ג דמו"ק ובח"י שם. ובח"ל כתב דכן דעת הגריעב"ן, ובשו"ת רב"ז (שפארן) סי' פ"ה כ"כ מפירוש הר"ח דף כ: ע"ש, וכן פסק בערוך השולחן שם סע"ף י"א.

²⁴ בשו"ת תועפות ראם סי' נז הביאו בד"ת ובמ"ש, ובגשר היים שם ס"ג כתב וכששמע ביום ל"א למיתה והוא יום השלשים לקבורה אפילו להפוסקים שנקטו לחשוב מיום הקבורה יש לצרף גם השיטה המובאה ברי"ף שגם לגבי שמועה אמרינן מקצת היום ככולו והר"ז שמועה רחוקה.

²⁵ בשו"ת מהר"א (יהודה יעלה) חיו"ד סי' שע"א כתב, ושאלת הלכה כמאן; הנה הגאון בתשובה מאהבה בי"ד סי' ת"ב אחר שהביא מ"ש הש"ך סק"ה (בנקודות הכסף) והדגמ"ר בשם תשו' מהר"י שכ' בפשיטות דמיום הקבורה מנינן סיים עלי' וז"ל עכ"ז אפשר להקל דקיי"ל בס' אבלות להקל וכו' עכ"ל. ובשד"ח אבלות אות נ"ד כתב ונראה דאפשר לסמוך ע"ד רבנן קדישי הגז"ל למנות מיום המיתה דכיון דפלוגתא היא נקיטנן כדברי המיקל אף בפוסקים.

²⁶ שו"ע שם א

²⁷ ושעה פירושו זמן מה וא"צ שעה שלמה, גשר החיים ח"ל ועוד.

²⁸ והטעם לפי שאף בשעת אבלות מניח תפולין ואינו חולץ אלא ביום הראשון לבד, ולא תהא שועה רחוקה חמורה מיום ב' של אבלות קרובה, ש"ך סק"ב בשם הרמב"ן.

²⁹ מעשה אליהו סי' סז וכ"כ בשו"ת צי"א ח"ז מט פ"י אות ב.

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLII7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת מועד קטן

באביו ואמו אסור בתספורת עד שיגערו בו חביריו³⁰, ונוהג דין י"ב חודש עד כלות י"ב חודש מיום הקבורה ולא מיום השמועה³¹.

השומע שמועה רחוקה בשבת או ביו"ט, אינו נוהג בהם אבלות אפילו דברים שבצינעא, ובמוצאי שבת או יום טוב נוהג אבלות שעה אחת ודיו³².

שמע שני שמועות רחוקות ביום אחד אע"פ שלא מתו ביום אחד, אינו נוהג עליהם אבלות אלא שעה אחת.

שמע שתי שמועות קרובות קרובות, או שמתו לו שני מתים כאחד, מונה לשניהם כאחד שבעה ושלושים, שמע לזה היום ולזה מחר מונה שבעה ושלושים מיום השמועה של שני³³.

שמע לאחר י"ב חודש שמת לו מת, באביו ואמו אינו נוהג אלא שעה אחת אפילו אבלות הנוהגות בתוך י"ב חודש³⁴, ובשאר קרובים י"א³⁵ שאינו צריך לנהוג אפילו שעה אחת, וי"א³⁶ שצריך לנהוג שעה אחת.

ספק אם עברו י"ב חודש או לא, יש שכתבו שצריך לנהוג אבלות שלשים מספק, והמיקל לא הפסיד³⁷.

³⁰ שו"ע שם א

³¹ גשר החיים שם

³² שו"ע ונו"כ שם ו

³³ שו"ע ונו"כ שם ט

³⁴ שו"ע שם א ויש"ך שם א

³⁵ עיין בד"ת שם שכתב ואחר י"ב חודש בשאר קרובים לא צריך לנהוג אפילו שעה אחת ובהערה שם כתב יעו"ש בזכור לאברהם מחלוקת גדולה בזה, אבל מלשון אומ"ר הל מוכח שהכריע להלכה כהרב המחבר שם בתשו' הארוכה דא"צ לנהוג אפילו שעה אחת, ובז"א סיים דאם אעפ"כ הלכה רופפת בידך פוק חזי מאי עמא דבר, שלא מצינו נוהגים שעה אחת לאחר י"ב אלא באו"א וזה פשוט ע"כ.

³⁶ שד"ח אהילות קפב גשר החיים פכ"ד ב - ד

³⁷ כ"ב עא ע' 364 וכתב בשם זכור לאברהם אות ש' דהמיקל לא הפסיד.

הלכות הדרף היומי

מסכת מועד קטן

שמע שמת לו מת ואינו יודע אם הוא עדיין תוך שלשים או כבר עברו השלשים³⁸, וי"א³⁹ שחייב להתאבל, וי"א⁴⁰ שפטור, וכתבו האחרונים שיש להקל בזה⁴¹. אולם יש מי שכתב שבזמנינו⁴² שאפשר בקל לברר ע"י טלפון או הודעה יש להחמיר עד שיברר.

שמע שמת לו מת, ולא ידע אם הוא שמועה קרובה או רחוקה, וסמך על דעת המקילים הנ"ל ונהג כדין שמועה רחוקה, ואח"כ נודע לו שהיתה אז שמועה קרובה, ועתה כבר עברו שלשים יום מיום המיתה, וי"א דכל זמן שלא עברו שבעה ימים משמועתו הראשונה צריך לנהוג אבילות שבעה יום שמועה הראשונה⁴³, ויש חולקים⁴⁴. וכתבו האחרונים שיש להקל⁴⁵.

וכן הדין אם הטעו אותו ואמרו לו שהוא שמועה רחוקה, ואח"כ נתברר שבשעה ששמע הי' שמועה קרובה, ועתה כבר עברו שלשים יום מיום המיתה, אין צריך להתאבל⁴⁶.

שמע ביום השלשים שמת לו מת וטעה ונהג אבילות כשמועה רחוקה, ואחר שלשים נודע לו שהי' צריך לנהוג אבילות כדין שמועה קרובה, אין צריך לנהוג שוב אבילות.

³⁸ עיין במ"ז סי' שצ"ז סק"ב שהביא בשם מהר"ם מיניץ סי' צ"ה דנסתפק בזה, דיש סברא לומר כיון דהקילו בענין אבילות כיון דספיקא דרבנן הוא, הביא בשם הלכות שמחות דמהר"ם דאין להחמיר באבילות בספק, דחומרא דאתי לידי קולא היא ונהוג אבילות בשבת בדברים של צינעא, ומבטל ת"ת כל שבעה ימים, אך מטעם חזקה נ"ל להחמיר דתנן בפ' כל הגט המביא גט והניחו זקן או חולה נותנו לה בחזקה שהוא קיים וכו', ומסיק לבסוף דאין לו ראייה ברורה לא לחיוב ולא לפטור

³⁹ בשו"ת מהר"י בן לב פסק לחיוב ובמ"ש אות ס—לג הביא בשם תשו' חו"י שפסק דיש להתאבל, הובא בבב"א סק"א ועיין בפ"ת סק"א שהביא בשם תשובת יריעות האוהל סי' ל"ח שהעלה כרעת הפוסקים דחייב להתאבל, וכן פסק בתשו' רדב"ז החדשות סי' ס"ב, וכ"כ בתשו' יד אליהו סי' מ"ד, וכן העלה בספר בכור שור בחידושו למו"ק דף כ: ע"ש וכן בנו"ב קמא אע"ז סי' ל"א ותנינא יו"ד סי' ר"ח, ובשעה"מ פ"ד מהל' אישות ה' י"ז, ועיין בנו"א שער רוב וחזקה סי' מ"ד וחכ"א כלל קס"ח סי' שפסק שחייב להתאבל, וכ"ה בס' אהל יוסף סי' מ"ז הובא בעקרי הד"מ, ועיין בס' נהר שלם לאו"ח סי' ע"א סק"א שהעלה כרדב"ז ודעימיה.

⁴⁰ המ"ז שם ושבו"י ח"א סי' צ"ח ובח"צ סי' ג' ובנו בשו"ת שאילת יעב"ץ סי' קכ"ח הסכימו עם המ"ז, גם מהריק"ש בהגהותיו סי' ת"ב כתב דלא נהגו העולם כן.

⁴¹ עיין במשמרת שלום אות ס—לב שכתב אמנם לענין דינא נראה דיש לסמוך על המקילין וידוע דהלכה כד' המיקל באבל אף בפוסקים, וכדמוכח בב"י סי' שצ"ז וכ"כ בשו"ת תורת חיים ח"ג סי' נ"ו, ובס' דברי אמת בשו"ת סי' ב', ומהר"י זיין בת' גינת ורדים יו"ד כלל ה' סי' ט' נשתמש בזה אף לפוסקים אחרונים וכ' דכלל זה דהלכה כמיקל באבל עביר ומהני אף ביחיד נגד רבים] ולכן מאחר דאיכא כמה אחרונים דסברי להקל, וגם הרב מהנהג אפרים בהל' אישות סוס"ג כתב בספק ש"ק או רחוקה אזלינן לקולא הכי נקטינן ובשדח אבילות י"ג כתב ואין לחלק בזה בין אבילות שאר קרובים לאב ואם, וכן מתבאר מדברי מרן החב"י"ף בחיים ביד הנ"ל וכו' והכי מסתבר שלא לחלק בזה, וכתב שם עוד והרב כרם שלמה סי' שצ"ז כ' דנראה מתשו' מאהבה וס' שערי דעה דדעתם להקל.

⁴² שו"ת שבט הלוי יו"ד ריג

⁴³ בשו"ת רע"א תנ' כג

⁴⁴ מ"ז שצ"ז ב ובש"ך נקה"כ שם

⁴⁵ עיין בחזון איש יו"ד סי' רי"ב וכן פסק בחכ"א כלל קס"ח סי"ח

⁴⁶ שד"ח אבילות סז גשה"ח כד ב - ט

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת מועד קטן

שמע שמת לו מת ונהג שבעה ימי אבלות, ואח"כ נודע לו שלא מת רק עתה, צריך לישוב שוב שבעה ימי אבלות.⁴⁷

שמע שמתה אחותו ונהג שבעה ימי אבלות, ואח"כ שמע שהיא קיימת אלא אחותו אחרת היא שמתה, צריך שוב לנהוג אבלות שבעה.⁴⁸

שמע שמועה קרובה ולא נהג אבלות מיד, כל זמן שלא עברו שלשים יום משמועתו חייב לנהוג אבלות ואפילו אם כבר עברו שלשים יום מהמיתה, ויש הסוברים דבעברו ל' יום מהמיתה אינו חייב באבלות.⁴⁹

מי ששמע שמועה קרובה אחר שהתפלל ערבית, אע"פ שעדיין הוא יום מונה מיום שלאחריו, ואותו היום אינו עולה לו⁵⁰, אבל צריך להניח תפילין למחר ואינו מברך עליו.⁵¹

אבל אם הוא עדיין לא התפלל ערבית, אע"פ שהקהל כבר התפללו מבעוד יום עולה לו אותו היום.⁵²

אם שמע ביום השלשים אחר שהתפלל ערבית שמת לו מת, ועדיין הוא יום, דינו כשמועה קרובה ואותו היום עולה לו⁵³, וי"א שאע"פ שדינו כשמועה קרובה אין אותו היום עולה לו.⁵⁴

אם שמע שמועה קרובה בבין השמשות, חשיבין הבין השמשות מאותו היום ומונה מאותו יום.⁵⁵

שמע שמועה קרובה בשבת, השבת עולה לו ליום אחד ולמוצ"ש קורע, והוי ליה יום ששי יום השביעי לאבילותו.⁵⁶

וכן אם שמע שמועה קרובה בשבת ערב הרגל, כיון דדברים שביעניעא נהג בשבת עלתה לו אותו השבת והרגל מבטל ממנו גזירת שבעה.⁵⁷

⁴⁷ עיין במשמרת שלום ש ל'ג

⁴⁸ שם ל'ג

⁴⁹ עיין שד"ח אבלות ס'ג ונשה"ח כ'ד א'ז ובמשמרת שלום ובשו"ת בצל החכמה ח"א ס'ו שכתב שאם שמע שמועה ביום השלשים ולא נהג אבלות מחמת אונס, ולערב נעשית, רחוקה צריך לנהוג אבלות.

⁵⁰ שו"ע ונו"כ ת'ב י'א והמעט דהוי תרי קולא דסתרי אהרדי, כיון דעשה אותו ללילה לתפילת ערבית אל תעשהו יום. ט"ז סק"ז

⁵¹ עיין בפ"ת ס"י שפ"ד סק"ב דהביא שבא"ר באו"ח ס"י ל"ח נסתפק בזה, וכתב דמדברי המ"ז בס"י ת"ב ס"א משמע דמניח תפילין עכ"ד, וכן פסק בערוך השולחן בס"י שע"ה סעיף י"ט, ובפ"ת הנ"ל הביא בשם ס' הומות ירושלים ס"י רס"ד שכתב דשם לא משמע כן, דעתו שיניח בלא ברכה ויכסה אותם ע"ש

⁵² ש"ע שעה יד

⁵³ עיין במ"ז הנ"ל

⁵⁴ חידושי הגרשוני שם

⁵⁵ פ"ת ס"י שע"ה סק"ה בשם תשו' רדב"ז החדשות ס"י רס"ה, וראה בשד"ח אבלות מ"ו. ואם שמע בבין השמשות של יום ה' עיין בח"ל פכ"ב הערה ב' שכתב צ"ע אם נחשב ללילה כדי שתהיה כשמועה רחוקה.

⁵⁶ שו"ע ונו"כ שם ז

⁵⁷ שו"ע ונו"כ שם י' וש"ך ח

הלכות הדרף היומי

מסכת מועד קטן

השומע שמועה קרובה אע"פ שמתחיל למנות שבעה מיום השמועה, אין לו דין בן שבעה לענון קדימה בקדיש⁵⁸.

דף כ:

ד. חלוץ לוי מנעלי והולך אחרי כללי לבית המרחץ ... מקצת היום כנולדו

באבל שמועה רחוקה ששמע אחר שלשים שמת לו מת, שנתבאר שדינו כשמועה רחוקה ואינו נוהג אבילות אלא שעה אחת אין צריך לנהוג כל דיני אבילות באותה שעה⁵⁹, אלא די במעשה אחד של אבילות, כגון חליצת מנעל, וא"צ לא עטיפה ולא כפיית המטה, ומותר במלאכה רחיצה וסיכה ותשמיש המטה ותלמוד תורה, ואם אין לו מנעלים ברגליו, צריך שיכפה מטתו או יעטוף ראשו, מפני שצריך שיעשה מעשה שניכר בו שעושה משום אבילות.

אם באה לו השמועה הרחוקה בבית הכנסת כשהוא באמצע פסוקי דזמרה וכו"ג, לא יחלוץ התפילין, רק יחלוץ מנעליו ויתפלל עם העבור, ואם ע"י השמועה בא לידי בכו צריך לחלוץ התפילין⁶⁰.

ה. שמע שמועה קרובה ברגל ולמוצאי הרגל נעשית רחוקה ... בשבת ולמוצאי שבת נעשית רחוקה אינו נוהג אלא

יום אחד

שמע שמועה קרובה בשבת או ביו"ט, ולמוצאי שבת או מוצאי יו"ט נעשית רחוקה, דינו כשמועה רחוקה ונוהג במוצ"ש או במוצאי יו"ט אבילות שעה אחת⁶¹, ומ"מ בשבת ויו"ט אסור בדברים שבצינעא⁶², וה"ה אם יום השלשים חל ביו"ט שני של גליות.

⁵⁸ מטה אפרים שער א ז

⁵⁹ שו"ע שם ב

⁶⁰ מ"ב לה טז

⁶¹ שו"ע ונו"ב שם ה

⁶² שו"ע שם ובאו"ח תקמ"ח ועיין בהירדושי רע"א שם שכתב ואם שמע ביום א' דרגל שמועה קרובה דהיינו שהוא יום כ"ח למיתה וביום ג' דרגל נעעשה רחוקה י"ל דמיום ג' ואילך אינו נוהג דברים שבצינעא כמו בשומע שמועה רחוקה ברגל כדבסמוך ס"ו וצ"ע לדינא.

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת מועד קטן

ויש מי שכתב דבן א"י שהי' בחו"ל ביו"ט שני של גליות, ושמע שמועה קרובה ולמוצאי יו"ט שני נעשית רחוקה, דינו כשמועה קרובה וצריך אחר יו"ט לנהוג ששה ימי אבלות⁶³.

י"א שאם שמע שמועה קרובה בערב שבת אחר שקבל עליו שבת, וכן אשה אחר שהדליקה נרות שבת שמעה שמועה קרובה, דינם כאילו שמעו בשבת, ואם במוצאי שבת נעשית רחוקה נוהגים במוצ"ש אבלות שעה אחת, ויש חולקים⁶⁴.

אם שמע שמועה קרובה בפורים, ולמוצאי פורים נעשית רחוקה דינו כשמועה רחוקה, וכן אם חל פורים אחר השבת ונדע לו בשבת ערב פורים ואחר פורים נעשית רחוקה דינו כשמע שמועה רחוקה⁶⁵.

יש מי שכתב, שחתן או כלה ששמעו קרובה בתוך שבעת ימי המשתה, ואחר ימי המשתה נעשית רחוקה, דינו כשמעו שמועה רחוקה⁶⁶.

אם שמע עשרה ימים אחר חג הסוכות שמת לו מת ערב החג, אע"פ שאם נמנה שעה אחת לפני החג לשבעה ימים ושבעת ימי החג ויום שמ"ע שעולה לשבעה הרי הוא כ"א ימים, ועשרה ימים אחריהם הרי ל"א יום, מ"מ אין לו דין שמועה רחוקה, אלא דינו כשמועה קרובה וצריך למנות אבלות שבעה, דאין הרגל עולה למי שלא נהג אבלות קודם, וכ"ש למי שלא ידע שמת לו מת⁶⁷.

ו. מי שאין לו חלוקה לקרוע ונודמן לו בתוך שבעה קורע לאחר שבעה אינו קורע ... בחמשה מתי מצוה אבל על אביו ועל אמו קורע והולך

⁶³ שו"ת בצל החכמה ח"א ו

⁶⁴ עיין במשמרת שלום אות ש—י ה שהביא בשם שו"ת בית שלמה הא"ח סי' ק"ט סק"ג שהסכים להשואל שדינו כשמועה רחוקה כאלו שמעה בשבת, דאף דלהקל אין דין קבלת שבת בלילה שאחריו, מ"מ כיון שעכ"פ אסורה להתאבל אחר שקבלה שבת, א"כ שייך טעם הרשב"א בת' שהביא הב"י (הובא בס"ק ל'), והביא שם בשם שו"ת אר"ן הצבי סי' ס' שחלק עליו, ולדינא יש להקל בספיקא דאבלות ובפרט דהלכה בדברי המיקל באבל.

⁶⁵ הנהגות חכמת שלמה או"ח סי' תרצ"ו ע"ש.

⁶⁶ פני ברוך כו טז

⁶⁷ שו"ע שם ח ובאו"ח תקמב כ ומתחיל למנות שבעה ושלושים משעה ששמע ש"ך שם ה

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת מועד קטן

אין עושים סעודת הבראה על שמועה רחוקה⁶⁸, וכן אין קורעים על שמועה רחוקה⁶⁹, אבל מברך ברכת דין האמת שחייב אדם לברך על שמועות רעות כמבואר בברכות דף נד. שעל שמועות רעות ששמע מפי אדם נאמן, וזה האדם ראה בעצמו, בין שהן רעות לו לברדו, או גם לאחרים. מברך פרוץ אתה ידוד אלהינו מלך העולם דין האמת. ואם לא ברך בשעת השמועה יש לו לברך כל אותו המעל"ע, כלומר בתוך 24 שעות מהשמועה ואם לא ברך כל המעל"ע יש שכתבו דשוב אינו מברך⁷⁰.

במה דברים אמורים בשאר קרובים, אבל באביו ואמו קורע לעולם כל בגדיו⁷¹, ובמקום שאין צריך לקרוע אסור להחמיר על עצמו⁷².

ואינו אומר תחנון, ואם מתפלל בביתו עם העבור גם העבור אינו אומר תחנון, ואם האבלה אשה אפילו העבור מתפללים בביתה אמרים תחנון⁷³.

ז. כל האמור בפרשת כהנים שכהן מיטמא להן אבל מתאבל עליהן ואלו הן... ואחותו נשואה בין מאביו בין מאמו

כל הקרובים האמורים בפרשת אמור (ויקרא כא) שהכהן מיטמא להם מתאבלים עליהם, והם: אביו ואמו, בנו ובתו, אחיו ואחותו הבתולה מאביו, אשתו, ואשה על בעלה; והוסיפו עליהם אחיו ואחותו אפילו נשואה מאמו, וכן אחותו הנשואה מאביו⁷⁴.

אינו מתאבל על אשתו אלא בנשואה וכשרה, אבל בארוסה או פסולה אינו מתאבל, אבל על בנו ובתו אחיו ואחותו, מתאבל עליהם אפילו אם הם פסולים, מלבד בנו ובתו אחיו ואחותו משפחה וכותית, שאין מתאבל עליהם⁷⁵.

⁶⁸ שו"ע ונו"כ שם ג

⁶⁹ שו"ע ונו"כ שם ד, ובשד"ח אבלות סי' קפ"ג הביא בשם עמק שאלה על השאילתות דדעת הגאונים שאילתות ובה"ג לפסוק כמ"ד קורע, והאריך להסביר טעמים ונימוקים ע"ש, ופשיטא כיון דהפוסקים לא הזכירו סברה זו כלל ש"מ דסבירי לי דנקטינן להקל,

⁷⁰ דבעבר עליו מעל"ע כיון שאינו יושב באבלות כל בסתמא פנ הצער ואינו מברך, גשר החיים פכ"ד ב— ג. שו"ע שם ובגשר החיים שם

⁷² רמ"א שם אלא אם הוא על אב ואם כמ"ש בש"ך שם ג או אדם גדול שהיה רגיל להקשות לו בדבר הלכה דהוי מסתפי מיניה, אם בא לעשות מילתא יתירה לכבודו מותר כ"כ ה"ח בסי' ש"מ סעיף כ"ה בשם א"ז.

⁷³ שד"ח אבלות קפג בשם ס' ויען יוסף

⁷⁴ שו"ע ונו"כ שם ד

⁷⁵ שם

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת מועד קטן

אשתו שהיה לו קטט עמה והיה דעתו לגרשה ומתה, י"א שאינו חייב להתאבל עליה. ויש חולקים.⁷⁶

גר שנתגייר הוא ובניו⁷⁷, וכן גר שנתגייר עם אמו, או עבד שנשתחרר הוא ואמו, אין מתאבלים זה על זה.

אין מתאבלים על הפורשים מדרכי צבור⁷⁸, והם האנשים שפרקו עול המצות מעל צוארם ואין נכללים בכלל ישראל, ולא על המומרים ומוסרים, וכן הרגיל לעשות עבירה אפילו לתיאבון אם לא התודה קודם מותו אין מתאבלים עליו. ואם נשר לנכרית אין מתאבלים עליו כל שלא נודע בבירור שמת בתשובה⁷⁹.

תינוק שמת בתוך שלשים יום ויום שלשים בכלל⁸⁰, אין מתאבלים עליו אפילו גמרו שערו וצפרניו, אא"כ ידוע שכלו חודשיו.

מי שרוצה להחמיר על עצמו להתאבל על מי שאינו צריך, או ללבוש שחורים על קרובו אין מוחים בידו⁸¹. אבל אסור לו לבטל מדברי תורה⁸², או למנוע עונה מאשתו בליל טבילה, או לנהוג אבלות אפילו בצינעא בשבת. ולהתנהג בכל דיני שבעה לא יאות. והדיוט הוא העושה כן.

ח. כל שמתאבל עליו מתאבל עמו ... באפה נהוג אבילותא בלא אפה לא תינהוג אבילותא

מעיקר הדין כל המתאבל עליו מתאבל עמו⁸³, אם מת לו מת. ועכשיו נוהגים שלא להתאבל כלל עם המתאבלים⁸⁴. וכל המחמיר בזה איני אלא מן

⁷⁶ בחידושי רע"א שם כתב בשם היש"ש (פ"ג דגיטין סי' ד') דאין מתאבל עליה, ובס' בית מאיר לאה"ע (סי' צ') ס"ה תמה עליו ועיין בפ"ת באה"ע סי' צ' סק"ח שהביא בשם ס' כרם שלמה שראה בגליון מהחת"ס שכתב, נלע"ד דאפילו הרשב"ם נמי לא אמרה אלא קודם תקנת רגמ"ה, אבל עכשיו שאין בידו לגרשה לא עדיף הוא מאשה שאמרה לבעלה גרשני דלא מקרי קטטה כדמבואר ר"פ האשה שלום עכ"ל. ועיין בשו"ת שו"מ מהדורא ד' ח"ג סי' פ"ח שהאריך להוכיח מהש"ס דלא כהמהרש"ל עיי"ש.

⁷⁷ שו"ע ורמ"א יו"ד שער ה ובש"ך ד

⁷⁸ שו"ע ונו"כ יו"ד שמה ה

⁷⁹ שו"ת שבט הלוי ריג

⁸⁰ שו"ע ונו"כ סעי' ח

⁸¹ רמ"א שם ו

⁸² חי' רע"א שם ועיין פ"ת ז שם

⁸³ בכל עניני אבילות, וכן קריעה והבראה וכל עניינים הנמשכים כל ז', וכן הנמשכים כל שלשים, חידושי רע"א שם.

⁸⁴ רמ"א שם ס"ו, והטעם כתב שם דאבילות זו הוא לכבוד האבלים, ועכשיו נהגו כולם למחול, וכתב בערוך השולחן שם סעיף י"ד דהאידנא אף אם יאמר האבל שאינו מוחל ורוצה שקרובו יתאבל עמו בפניו כפי דינא דגמרא לא כל כמיניה, כיון דכבר נתבטל מנהג זה, ובדעת קדושים שם מחמיר אם אינו מוחל, ובספק אם מוחל יש להקל.

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת מועד קטן

המתמיהים, ואינו כמכבד האבלים אלא כלועג להם, ומ"מ נוהגים שכל קרובי המת הפסולים לו לעדות מחמת קורבה דשאר⁸⁵, מראים קצת אבלות בעצמם עד מוצאי שבת הראשון⁸⁶, שאין רוחצים בחמים רק בפושרין⁸⁷, ואין נכנסים לסעודה אפילו לסעודת מצוה כגון ברית מילה⁸⁸, וכן במקומות שאין האבל מחליף בגדיו בשבת גם הם אין מחליפים בגד אחד⁸⁹.

וי"א⁹⁰ דאבילות זו נוהג רק במקום שיושבים שם האבלים, אבל במקום אחר אינו נוהג, ויש חולקים.

אבילות זו הוא רק בשבוע הראשון ממתת המת או משמועה קרובה, אבל בשמועה רחוקה אין נוהג אבילות זו כלל⁹¹.

מת בתוך הרגל, נוהג אבילות זו אחר הרגל עד אחר שבת הראשון⁹².

ט. אינו רשאי לכוף את אשתו להיות כוחלת ולהיות פוקסת

אלא כופה משתו ונוהג עמה אבילות

אשה לא תכחול ולא תפרקס את פניה או את גופה במיני אבקות כל שלשים, ואשה נשואה מותרת אחר ז' כדי שלא תתגנה על בעלה.

⁸⁵ אבל הקרובים מחמת קידושין לא, כגון שמתה אשת בנו או אשת אחיו, או בעל בתו או בעל אחותו, ש"ך סק"ו. ועיין בחו"מ סי' ל"ג איזהו פסולים לעדות

⁸⁶ ובערך ש"י יו"ד סי' שע"ד כתב דאבילות המתאבלים עמו הוא רק מהקבורה ואילך, אבל לפני הקבורה מותר, ושמעתי מפי הגאון ר' אברהם יעקב זלזניק שליט"א ששאל את הגרצ"פ פרנק זצ"ל והגר"א ראם זצ"ל בשני מקרים של אבילות זו, ואמרו לו שאין נוהגים כן, אך לא הבחין בתשובתם אם זה רק בירושלים או בכל מקום. פני ברוך ט בני החיים כו

⁸⁷ עיין שב"י ח"ג סי' צ"ח דמ"מ אם הכביד עליו שער, מותר לגלה גם בע"ש הראשון

⁸⁸ ש"ך שם ס"ק ז

⁸⁹ רמ"א שם

⁹⁰ בפ"ת שם סק"ד בתב עיי' בשו"ת אדני פז סי' י"א שכתב במי שמת לו קרוב מפסולי עדות במקום אחד, ויש לו מתאבלין פה שאין יודעים מזה עדיין, שאין צריך לשנות בגדיו בפי המנהג בשבת ראשונה. כיון דעיקר מנהג זה הוא משום כבוד המתאבלים, וכן משמע ברמ"א דכתב משום כבוד המתאבלים עמו, א"כ הבא דאינם מתאבלים, פשיטא דפטור, ואפי' איסור יש משום זלזול כבוד שבת עיי"ש, ולי נראה דמ"ש רמ"א ומ"מ נהגו מיירי אפילו באין כאן קרובים המתאבלים וכן מבואר בר"מ א"כ צריך לשנות בגדיו עכ"ל.

⁹¹ רמ"א שם

⁹² פ"ת סי' שצ"ט סק"ד בשם שו"ת שיבת ציון סי' נ"ט

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת מועד קטן

כלה בתוך שלשים לחופתה, וכן בוגרת העומדת בשידוכין. מותרות אפילו בתוך שבעה לכחול ולפקוס ולהתקשט אבל לא לרחוץ. וכן קטנה מותרת אפילו ברחיצה אבל נערה אסורה⁹³.

יש מי שמתיר לאשה נשואה לרחוץ בחמין תוך שלשים, אם מצטערת הרבה או לצורך אחר⁹⁴.

י. לא אמרו לכבוד אשתו אלא חמיו וחמותו בלבד

על חמיו וחמותו אף שהם קרוביו רק ע"י קידושין, צריך לנהוג אבילות של "כל המתאבל עליו מתאבל אמו כנזכר", וכן על אשת אביו בחיי אביו וכן אשתו צריכה להתאבל אמו על חמיה וחמותה⁹⁵. אבל לא על שאר קרוביהם.

⁹³ שו"ע שם ס"ו. (ומש"כ דבוגרת העומדת בשידוכים מותרת אפילו תוך שבעה, כ"כ בערוה"ש סעיף ט'. וכן משמע בשו"ע מדכתב אבל לא לרחוץ. ולדברי המחבר אין איסור רחיצה רק תוך שבעה.) וראה בשו"ת ציץ אליעזר חי"א סי' ע"ג שכתב שהיתר זה הוא רק בבתולה. אבל לא באלמנה ונרושה אע"פ שעומדות להנשא, כדמצינו בכ"מ דמשום חינא אמרו בבתולה וכשנשאת אמרו דאבד חינא, עיי"ש.

⁹⁴ חכמ"א כלל קסה ס"א

⁹⁵ שו"ע ונו"כ שעד ו, פ"ת שם ג בשם שו"ת תשובה מאהבה ח"א קעה

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>